3. Смірнов В.В., Смірнова Н.В., Пархоменко Ю.М. Бездротова локальна мережа класу Smart Home на базі модулів сплітерів-репітерів. Загальнодержавний міжвідомчий науково-технічний збірник. Конструювання, виробництво та експлуатація сільськогосподарських машин. Кропівницький: ЦНТУ, 2021. Вип. 51. С. 195-202

4. Смірнов В.В., Смірнова Н.В., Пархоменко Ю.М. Апаратно-програмний комплекс «Internet of Things Development Board». Збірник матеріалів III форуму «Автоматизація, електроніка та робототехніка. Стратегії розвитку та інноваційні технології» AERT-2021. – Харків, ХНУРЕ, 2021. – 65 с.

УДК 930

НАУКОВІ ЗВ'ЯЗКИ ВОЛОДИМИРА ЯСТРЕБОВА З НАУКОВИМ ТОВАРИСТВОМ Т. ШЕВЧЕНКА

О. Собчук, аспірант
Центральноукраїнський національний технічний університет

Всебічне дослідження наукової спадщини будь-якого дослідника передбачає детальне вивчення шляхів його наукового становлення й пов'язаних з цим процесів. Одним із важливих етапів на шляху наукового розвитку вченого є наукова комунікація.

Територіальний устрій України та політика імперського уряду у XIX столітті мали значний вплив на комунікацію між вченими, які перебували на українських територіях Австо-Угорської імперії та науковцями із українських територій, що були у складі Російської імперії. Валуєвський циркуляр (1863) та Емський указ (1876), запроваджені у II половині XIX ст. у Російській імперії, ще більше ускладнювали цей процес.

Постать В. Ястребова у контексті його наукових зв'язків дослідниками детально не розглядалась. Спробу реконструкції наукових зв'язків вченого зробила О. Собчук у статті «Наукові зв'язки Володимира Ястребова». Частково питання співпраці південноукраїнських вчених із західноукраїнськими вченими вивчала Л. Іваннікова [9].

Мета цього дослідження полягає у визначенні причин пошуку шляхів налагодження наукової комунікації Володимира Ястребова із НТШ, окресленні хронологічних меж співпраці науковця з НТШ , а також визначення типів опублікованих матеріалів та короткий аналіз їх змісту.

Регламентованість діяльності вчених, контроль, цензура та заборона всього українського з боку російського імперського уряду не сприяли розвитку наукової комунікації між дослідниками з підросійської України та науковцями із українських територій, що були у складі Австро-Угорщини.

Влада Австро-Угорської імперії, до складу якої входила й Галичина, мала більш лояльне ставлення до утворення та діяльності українських інституцій. Так, у 1873 році у Львові було засновано Наукове Товариство імені Т. Г. Шевченка (далі – НТШ), яке . спочатку діяло як громадська організація, а з 1892 року було перетворене на наукову організацію – Товариство імені Т. Шевченка, яку згодом очолив М. С. Грушевський.

Українська інтелігенція з південної, центральної та східної України у НТШ вбачала можливість публікувати українознавчі матеріали, друкувати роботи українською мовою, ділитись результатами своїх досліджень.

Саме Володимир Ястребов був одним із небагатьох науковців із підросійської України, які намагались налагодити комунікацію зі своїми колегами із західної частини України [9].

Пожвавлення дослідницької роботи вченого у 90-х рр. XIX ст.. ставило перед ним потребу пошуку нових наукових контактів, залприєднання до тогочасної наукової спільноти за межами Російської імперії. До вагомих причин налагодження наукової комунікації із науковцями НТШ належить можливість публікації етнографічних матеріалів мовою оригіналу, зокрема, сороміцьких пісень, фольклорного матеріалів із нецензурною лексикою і

т. п., які були зібрані дослідником.

Володимир Ястребов мав особисті зв'язки із М. Грушевським і прагнув до співпраці НТШ, очолюваним ним. Як свідчить епістолярій дослідника їх знайомство відбулося у 1895 році внаслідок опублікпції М. Грушевський рецензії на працю В. Ястребова «Опыт топографического обозрения древностей Херсонской губернии» [1]. Ояевидно сприяв їх знайомству «одеський українофіл» О. Маркеич, який міг передати М.С. Грушевському означене дослідження В. М. Ястебова. У всякому випадку, дізнавшись про цю рецензію, Володимир Ястребов безпосередньо звертається у листі до М. Грушевського із проханням вислати йому в обмін на свої публікації екземпляри «Записок». Крім того, історик пропонує свої послуги щодо підготовки публікацій до «Наукових записок» НТШ. Переписка між вченими свідчить, що В. Ястребов надіслав до бібліотеки НТШ свої монографії.

За період з 1892 по 1899 роки, з ім'ям В. Ястребов. пов'язано сім публікацій у вище згаданому часописі. Серед них – чотири рецензії на праці В. Ястребова, одна публікація власне В. Ястребова – рецензія на працю О. Бобринського «Курганы и случайные археологические находки в окрестностях м. Смелы» та два некрологи, присвячені пам'яті Володимира Миколайовича, написані Михайлом Грушевським та Яковом Шульгіним. Хронологічно ці матеріали були опубліковані з 1895 до 1899 року [8, 6, 5].

Рецензії праць В. Ястребова підготували та опублікували М. Грушевський, М. Грушевська та В. Гнатюк. Зокрема, Михайло Сергійович прорецензував «Опыт топографического обозрения древностей Херсонской губернии» дослідника. Він відзначав важливість цієї праці, але заперечував запропоновану автором класифікацією старожитностей [2]. Дружина М. Грушевського – Марія Сильвестрівна Грушевська – прорецензувала статті «Новые данные о союзах не женатой молодежи на юге России» та «Свадебные обрядовые хлебы в Малороссии», які дослідник опублікував у «Київській Старовині». Рецензентка відзначала системність, із якою дослідник згрупував подані у статтях відомості, вказувала на новизну матеріалу, а також висловлювала побажання, щоб подібні дослідження були проведені й в Галичині [3,4,5]. Ще одним рецензентом В. Ястребова на сторінках «Записок НТШ» був український етнограф В. Гнатюк. Він прорецензував «Материалы по этнографии Новороссийского края, собранные в Елисаветградском и Александрійском уездах Херсонской губернии В. Н. Ястребовым». В. Гнатюк критично зауважив, що «більшість матеріалів не подано, хоч їх є велике число» [7]. На що у листі М. Грушевському, дослідник наголошував, що критик не звернув увагу на передмову, в якій було сказано про відбір не масового матеріалу, а лише того, що не зустрічаються в інших збірках. В цілому, усі рецензенти відзначали важливість досліджень, проведених В. Ястребовим, вказували на його науковий підхід до проведення досліджень, на важливість зібраного ним етнографічного матеріалу.

Рецензія на працю О. Бобринського за авторством В. Ястребова була опублікована у VII томі «Записок НТШ» у 1895 році. і підписана криптонімом «М. А.», що свідчить про можливий острах Володимира Ястребова, в умовах тотального контролю, цензури та тиску царської влади, підписуватись власним ім'ям [8].

Врешті у 1899 році на сторінках «Записок НТШ» було опубліковано некрологи з приводу передчасної смерті В. Ястребова. Авторами некрологів були М. Грушевський та Я. Шульгін, з яким В. Ястребов познайомився у гуртку єлисаветградських українофілів.

Таким чином, до основних причинам налагодження наукових зв'язків В. Ястребова із НТШ належать: можливість долучитися до тогочасної наукової спільноти; можливість публікації зібраних дослідником етнографічних матеріалів; можливість отримувати літературу, знайомитись із результатами роботи своїх колег. Всього на сторінках «Записок НТШ» з 1895 по 1899 роки (до смерті В. Ястребова) було розміщено сім публікацій, пов'язаних з іменем Володимира Ястребова. Типологічно ці матеріали відносяться до рецензій та некрологів. Лише одна публікація належить самому В. Ястребова, інші – присвячені особистості дослідника та рецензії на його праці.

Список літератури

1. Пономарьов О. М. Листи Володимира Ястребова до Михайла Грушевського (1895 р.)//Архіви України. Науково-практичний журнал. – Київ, 2016. – № 5-6 (304-305), вересень-грудень. – С.91-97.
2. Грушевський М. Ястребов В. Н. Опыт топографического обозрения древностей Херсонской губернии, Одесса, 1894, 116 с. (відбитка з т. XVII Записок одеського товариства історії) / М. Грушевський // Записки товариства імені Шевченка: вид-во, присвяч. науці і письменству укр.-рус. народу. – Львів: Накладом Т-ва імені Шевченка. – 1895. – Т. 5, кн. 1. – С. 1-3.
3. Г[рушевськ]а [М.]. [Рец. на публ.:] Ястребовъ В. Новыя данныя о союзахъ неженатой молодежи на югѣ Россіи. – К., 1896. – 17 с. (Відбиток: Киевская Старина. – 1896). — С. 52–53; (18-й (XVIII) том записок, 1897)
4. Г[рушевськ]а [М.]. [Рец. на публ.:] Ястребовъ В. Свадебные обрядовые хлѣбы въ Малороссіи // Киевская Старина. – 1897. – [Кн.] XI. – С. 281–288. — С. 47–48; (22-й том XXII, 1898)
5. Грушевський М. Посмертні згадки: А. Скальковський, Е. Кунік, В. Ятребов. — С. 16–18. (т. 27, 1899)
6. Л. Ч. [Шульгин Я.]. Володимир Ястребов. Некрольоґ. — С. 1–4; (т. 29, 1899)
7. Гнатюк В. [Рец. на публ.:] Матеріалы по этнографіи Новороссійскаго края, собранные въ Елисаветградскомъ и Александрійскомъ уѣздахъ Херсонской губерніи В. Н. Ястребовымъ. I: Суевѣрія и обряды; II: Легенды, сказки и разсказы. – Одесса, 1894.// Записки НТШ. – Львів, 1895. – Т. 6. – Кн. 2. – С. 48–60.
8. М. А. [Ястребов В.]. [Рец. на публ.:] Бобринской Алексѣй, гр. Курганы и случайныя археологическія находки близъ м. Смѣлы. – СПб., 1887. – Т. I: Дневники пятилѣтныхъ раскопокъ; СПб., 1894. – Т. II: Дневники раскопокъ 1887–1889 г. – XXIII + 232 с. + 4 ненум. с. + 3 карты + 2 пл[ана] + 30 табл. рис. — 1895. – Т. 7, кн. 1., С. 1–8.
9. Іваннікова, Л. В. Фольклористика півдня України в наукових студіях 20-х років XX століття//https://shron1.chtyvo.org.ua
10. Собчук О. Наукові зв’язки Володимира Ястребова//Advanced discoveries of modern science: experience, approaches and innovations. II International Scientific and Theoretical Conference. Volume 2. – Amsterdam, 2021. – P. 87-91

УДК 621.791.927.5

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ДЕФЕКТІВ КОРПУСНИХ ДЕТАЛЕЙ АГРЕГАТІВ АВТОТРАКТОРНОЇ ТЕХНІКИ

М. Красота, доц., канд. техн. наук
Р. Осін, доц., канд. техн. наук
Центральноукраїнський національний технічний університет

Для підвищення довговічності і надійності деталей необхідні відомості про умови роботи, характер зношування поверхонь, матеріали деталей. Це важливо для призначення режимів поверхневого зміцнення. Переважаючими серед усього обсягу корпусних деталей є чавунні деталі.

У зв'язку з цим було проведено аналіз залізовуглецевих деталей за величинами гранично допустимого зносу. Найбільшого поширення мають отвори корпусних деталей із чавунів марок СЧ 18…СЧ24.

Розмірний аналіз деталей показав, що близько 40% отворів мають внутрішній діаметр в інтервалі 30…100 мм, більше 30% отворів мають внутрішній діаметр в межах 20 мм.

Особливий інтерес представляють дані про величину гранично допустимих зносів. Гранично допустимі зноси понад 70% всіх досліджених отворів корпусних деталей складають до 0,5 мм.

Для оцінки величини зносів отворів деталей виникає необхідність встановлення розподілу їх зносів.

Згідно [1] зносостійкість і довговічність з'єднань різко зростає з підвищенням твердості однієї або обох деталей, що труться. В цьому випадку для виготовлення деталей рекомендується застосовувати загартовані сталі та відбілені чавуни.

Більшість деталей надходять на складання після термічної або хіміко-термічної